

Pensioenbrochure

2017

Versie: 1.0
maart 2017, wijzigingen voorbehouden
Auteur: Pensioenbureau SPHDHV
Status: Definitief

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	3
1.1.	Het pensioenfonds.....	3
1.2.	Wat is pensioen?	3
1.3.	Deze brochure	3
1.4.	Vragen over je pensioen?	3
2.	De pensioenregeling	4
3.	Wie betaalt wat?	5
3.1.	Vereffening	5
3.2.	Betalingsvoorbehoud	5
3.3.	Vaste pensioenpremie	5
4.	Wanneer kun je met pensioen?.....	6
5.	Een andere werkgever?.....	7
6.	Waardeoverdracht	8
6.1.	Wel of geen waardeoverdracht?	8
7.	In deeltijd werken?	9
8.	Pensioen voor partner en kinderen	10
8.1.	Partner	10
8.2.	Partnerpensioen en tijdelijk partnerpensioen	10
8.3.	Wezenpensioen.....	10
9.	Wat gebeurt er als je gaat scheiden	11
9.1.	Andere verdeling van pensioen.....	11
9.2.	Conversie van het pensioen.....	11
9.3.	Aanvraag voor verdeling of conversie	11
10.	Uitzending	12
11.	Arbeidsongeschiktheid.....	13
12.	Welke keuzemogelijkheden heb je?	14
12.1.	Vervroegen van de pensioendatum.....	14
12.2.	Uitstellen van de pensioendatum	14
12.3.	Deeltijdpensioen	14
12.4.	Omzetten van ouderdomspensioen in partnerpensioen	14
12.5.	Omzetten van partnerpensioen in ouderdomspensioen	14
12.6.	Variatie in hoogte pensioenuitkering.....	15
13.	Verlof.....	16
13.1.	Onbetaald verlof	16
13.2.	Seniorenverlof	16
14.	Pensioenuitkering	17
14.1.	Uitbetaling	17
14.2.	Inhoudingen op jouw pensioenuitkering	17
15.	Toeslagverlening	18
16.	Informatieverplichtingen.....	19
16.1.	Wat zijn jouw verplichtingen?	19
16.2.	Wat zijn de verplichtingen van het pensioenbureau?	19
17.	Bijsparen en vrijwillige voortzetting.....	20
18.	Klachten- en geschillenregeling	21

1. Inleiding

1.1. Het pensioenfonds

Het multi-ondernemingspensioenfonds HaskoningDHV is ontstaan door een fusie van de ondernemingspensioenfondsen Stichting Pensioenfonds Haskoning en Stichting Pensioenfonds DHV per 1 januari 2015. Er zijn twee compartimenten: compartiment Haskoning en compartiment DHV. Deze zijn juridisch van elkaar gescheiden.

De deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden van de voormalige pensioenfondsen zijn bij de fusie overgegaan naar het betreffende compartiment. Nieuwe medewerkers van de werkgever na 1 januari 2015 worden deelnemers in het compartiment DHV.

1.2. Wat is pensioen?

De pensioenregeling van Stichting Pensioenfonds HaskoningDHV bestaat uit drie delen.

Allereerst bouw je pensioen op voor de oude dag. Dit noemen we ouderdomspensioen. Het is jouw inkomen voor de periode vanaf het moment dat je met pensioen gaat.

Ten tweede ontvangen jouw nabestaanden inkomen als jij overlijdt. Dit is nabestaandenpensioen. Dit krijgen jouw nabestaanden ook als je overlijdt nadat je gestopt bent met werken bij Royal HaskoningDHV.

Het derde deel is een verzekering voor als je tijdens jouw dienstverband arbeidsongeschikt wordt.

1.3. Deze brochure

In deze brochure lees je antwoorden op veel vragen, zoals:

- Wat is het karakter van de pensioenregeling?
- Wat betaal ik en wat betaalt de werkgever voor mijn pensioen?
- Wanneer kan ik met pensioen en hoeveel pensioen ontvang ik?
- Wat gebeurt er als ik ga werken bij een andere werkgever?
- Wat gebeurt er als ik in deeltijd ga werken?
- Hoeveel pensioen ontvangen mijn partner of kinderen als ik overlijdt?
- Wat gebeurt er als ik ga scheiden?
- Wat gebeurt er als ik voor langere tijd word uitgezonden naar het buitenland?
- Wat gebeurt er als ik (deels) arbeidsongeschikt word?
- Welke keuzemogelijkheden heb ik?

1.4. Vragen over je pensioen?

Wij beschrijven in deze brochure de hoofdlijnen van jouw pensioenregeling. Omdat de situatie voor iedereen kan verschillen, is het niet haalbaar om alles op te nemen. We vragen hiervoor jouw begrip.

Heb je vragen? Stel ze dan gerust aan het pensioenbureau. Dat kan via telefoonnummer 088 – 348 2190 of per e-mail aan **pensioenfonds@rhdhv.com**.

Je kunt ook het pensioenreglement zelf bekijken. Deze is te vinden op de website **www.pensioenfondshaskoningdhv.nl** of kun je opvragen bij het pensioenbureau.

2. De pensioenregeling

Je bouwt elk jaar ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen op over een deel van jouw bruto jaarsalaris. Je ontvangt dus een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddelde salaris dat je hebt verdiend tijdens de jaren die je deelneemt in deze pensioenregeling. Dit type pensioenregeling noemen we een uitkeringsovereenkomst in de vorm van een middelloonregeling.

Pensioenfonds HaskoningDHV heeft een collectieve beschikbare premieregeling. Hierbij spreken de werkgever en de ondernemingsraad periodiek af welke vaste premie beschikbaar is voor de collectieve pensioenregeling¹. De werkgever betaalt een deel van de premie en jij betaalt zelf een deel. Zie ook hoofdstuk 3.

Bij een collectieve beschikbare premieregeling is de verplichting van de werkgever beperkt tot het betalen van de werkgeversbijdrage. Pensioenfonds HaskoningDHV streeft er naar om met de financiële bijdragen van werkgever en werknemers een toereikend stabiel langetermijnrendement te behalen, binnen verantwoorde risicogrenzen. Het behaalde rendement is de bron voor eventuele indexaties van de pensioenen.

Bij onvoldoende reserves van het pensioenfonds komen de financiële tegenvallers terecht bij de (gewezen) deelnemers en de pensioengerechtigden. Tegenvallers kunnen ontstaan door bijvoorbeeld slechtere beleggingsopbrengsten, een dalende rente, een hogere levensverwachting of overlijden. Hierdoor is het mogelijk dat geen toeslagen (indexaties) worden verleend of dat er zelfs wordt gekort op het toegekende pensioen. Ook is het mogelijk dat de werknemerspremie hoger wordt.

Andersom zijn de financiële meevallers ook voor de (gewezen) deelnemers en de pensioengerechtigden. Dat kan bij voldoende reserves van het pensioenfonds en kan ontstaan door hogere beleggingsopbrengsten, een stijgende rente en een lagere levensverwachting.

---

¹ De huidige premie is overeengekomen voor de periode 1 januari 2015 tot en met 31 december 2019.

3. Wie betaalt wat?

Samen met de werkgever betaal je de premie voor jouw pensioenregeling. Jij betaalt 8,2% en de werkgever betaalt 19,9% van jouw pensioengrondslag. Samen is de premie dus 28,1% van jouw pensioengrondslag, waarvan de werkgever dus ruim twee derde deel voor zijn rekening neemt. De premie die jij moet betalen voor de pensioenregeling houdt de werkgever maandelijks in op jouw bruto salaris.

3.1. Vereffening

Je bouwt dus pensioen op in het compartiment DHV van pensioenfonds HaskoningDHV. Doordat alle nieuwe deelnemers meedoen in het compartiment DHV kan er een verschil in vergrijzing tussen compartiment DHV en compartiment Haskoning ontstaan. Het gevolg is een verschil in de actuarieel benodigde premie per compartiment voor de jaarlijkse pensioenopbouw. Dit verschil zal worden opgeheven door een correctie op de verdeling van de inkomende vaste pensioenpremie over beide compartimenten toe te passen.

3.2. Betalingsvoorbehoud

De werkgever en de ondernemingsraad kunnen afspreken om de voor de pensioenregeling beschikbare premie te verlagen, bijvoorbeeld als de werkgever in financieel zeer slecht weer verkeert. Als deze situatie zich voordoet, wordt het pensioen dat je nog zou opbouwen aan de gewijzigde omstandigheden aangepast. Je wordt hiervan onmiddellijk op de hoogte gebracht. Het pensioen dat je al hebt opgebouwd, verandert hierdoor overigens niet. De mogelijke wijziging betreft dus alleen het in de toekomst nog op te bouwen pensioen.

3.3. Vaste pensioenpremie

De werkgever en de ondernemingsraad hebben per 1 januari 2015 een vaste premie afgesproken als percentage van de pensioengrondslag. Hiervan betaalt de werkgever een deel en betaal jij een deel. Na vijf jaar zal de premie worden geëvalueerd. De werkgever en de ondernemingsraad kunnen dan een nieuwe vaste premie afspreken. Als deze premie onvoldoende zal zijn voor de bestaande pensioenregeling, dan zal het opbouwpercentage tijdelijk worden verlaagd. Als deze situatie zich voordoet zal het fonds de deelnemers en de werkgever hierover informeren.

4. Wanneer kun je met pensioen?

Jouw ouderdomspensioen gaat standaard in op de dag waarop je 67 jaar wordt. Vanaf die dag tot aan de laatste dag van de maand van jouw overlijden ontvang jij dit pensioen. Het standaard ingaan van jouw pensioen met 67 jaar betekent niet dat je pas vanaf jouw 67e met pensioen mag gaan. Het is slechts een rekenleeftijd. Je kunt zelf bepalen wanneer je jouw levenslange ouderdomspensioen in wilt laten gaan. Wij kunnen ons voorstellen dat je het ouderdomspensioen eerder wilt laten ingaan. Afhankelijk van de keuze die je maakt, zal het pensioenbureau een definitieve berekening voor jou maken van de hoogte van jouw ouderdomspensioen. Daarbij geldt altijd dat hoe eerder jouw pensioen ingaat, hoe lager de uitkering zal zijn. Dit komt omdat de uitkeringsperiode langer wordt als het pensioen eerder ingaat en er minder lang pensioen wordt opgebouwd.

Uiterlijk drie maanden voor de gewenste vervoegde ingangsdatum van jouw pensioen moet je dit laten weten bij het pensioenbureau. Een dergelijke keuze is eenmalig en onherroepelijk. Zie ook paragraaf 12.1.

Jouw pensioen is een aanvulling op de AOW-uitkering. Die uitkering krijg je vanaf jouw AOW-ingangsdatum. Iedere Nederlandse inwoner ontvangt deze uitkering vanaf de AOW-ingangsdatum van de Sociale Verzekeringsbank. Omdat het pensioen een aanvulling is op jouw AOW, wordt voor de opbouw van jouw pensioen een franchise² afgetrokken van het pensioengevend jaarsalaris. Het pensioengevende jaarsalaris minus de franchise noemen we de pensioengrondslag³. Jij bouwt 1,875% pensioen op over jouw pensioengrondslag. Deze 1,875% is het opbouwpercentage. Er is in de pensioenregeling geen pensioenopbouw na de AOW-ingangsdatum. Elk jaar wordt jouw opgebouwde pensioen mogelijk verhoogd met een toeslag om het pensioen waardevast te houden. Voor meer daarover: zie hoofdstuk 15.

Het pensioengevend jaarsalaris is per 1 januari 2017 fiscaal beperkt tot maximaal € 103.317 en zal mogelijke toekomstige wijzigingen volgen.

De volgende voorbeeldberekening met **fictieve** getallen laat zien hoeveel pensioen je na twee jaar opbouw ontvangt.

jaar 1	pensioengevend jaarsalaris (= 12,96 x bruto maandsalaris)	€ 36.000	
	pensioengrondslag = € 36.000 -/- € 12.000 franchise	€ 24.000	
	opbouw in jaar 1 is € 24.000 x 1,875%		€ 450
	toeslag eind jaar 1 is 2%		€ 9
	pensioen na jaar 1		€ 459
jaar 2	pensioengevend jaarsalaris (= 12,96 x bruto maandsalaris)	€ 40.000	
	pensioengrondslag = € 40.000 -/- € 12.000 franchise	€ 28.000	
	opbouw in jaar 2 is € 28.000 x 1,875% =		€ 525
	opgebouwd na 2 jaar		€ 984
	toeslag eind jaar 2 is 1%		€ 10
	pensioen na jaar 2		€ 994

Ieder jaar krijg je van het pensioenfonds een overzicht van jouw pensioenopbouw (UPO: Uniform Pensioenoverzicht). Hierin staat hoeveel pensioen je kunt verwachten wanneer je 67 jaar bent en wat je aan pensioen hebt opgebouwd.

² Per 1 januari 2015 is de franchise € 13.449. De franchise wordt bevroren op € 13.449 totdat de franchise gelijk is aan de fiscaal minimale franchise. Daarna stijgt de franchise mee met de jaarlijkse indexatie van de fiscaal minimale franchise.

³ De pensioengrondslag wordt maandelijks vastgesteld.

5. Een andere werkgever?

De opbouw van ouderdomspensioen en partnerpensioen stopt wanneer je uit dienst gaat. Bij jouw nieuwe werkgever bouw je pensioen op in de regeling die bij de nieuwe werkgever geldt. Je kunt jouw opgebouwde pensioen overdragen naar je nieuwe pensioenuitvoerder. Zie ook hoofdstuk 6 over waardeoverdracht.

Als je jouw pensioen niet overdraagt, blijft het opgebouwde pensioen staan bij pensioenfonds HaskoningDHV. Het pensioen wordt dan mogelijk opgehoogd met toeslagen (zie ook hoofdstuk 15).

Je kunt jouw deelname aan de pensioenregeling niet vrijwillig voortzetten. Alleen als je bij uitdiensttreding arbeidsongeschikt bent, hebt je recht op voortzetting van de pensioenopbouw. Dit is verder beschreven in hoofdstuk 11.

6. Waardeoverdracht

Als je een nieuwe baan hebt (als je bij Royal HaskoningDHV komt werken of als je bij Royal HaskoningDHV vertrekt en elders gaat werken), stopt de pensioenopbouw bij je oude werkgever en word je deelnemer aan de pensioenregeling van je nieuwe werkgever. Je kunt ervoor kiezen om het pensioen dat je hebt opgebouwd bij jouw oude werkgever over te dragen naar de pensioenuitvoerder van de nieuwe werkgever. Daardoor heb jij dan geen recht meer op pensioen van het oude pensioenfonds. Dit noemen we waardeoverdracht.

Nederlandse pensioenuitvoerders (pensioenfondsen en pensioenverzekeraars) zijn verplicht om mee te werken aan verzoeken tot waardeoverdracht als de dekkingsgraad van beide pensioenuitvoerders boven de 100% is. Hiervoor moet je bij de pensioenuitvoerder van jouw nieuwe werkgever een verzoek indienen, ook als de dekkingsgraad van één van beide pensioenuitvoerders onder de 100% is. De nieuwe pensioenuitvoerder vraagt een opgave van jouw opgebouwde pensioen bij je oude pensioenuitvoerder. Aan de hand daarvan zal jouw nieuwe pensioenuitvoerder je een offerte voor de waardeoverdracht toesturen. Als je hiermee akkoord gaat, wordt de waardeoverdracht afgerond.

Voor grensoverschrijdende waardeoverdrachten gelden heel veel (internationale) wettelijke en fiscale regels die de waardeoverdracht belemmeren. Hierdoor blijkt in de praktijk een waardeoverdracht bijna niet te realiseren. Daarom wenst het pensioenfonds niet mee te werken aan grensoverschrijdende waardeoverdrachten, tenzij het pensioenfonds op grond van de wet wel verplicht is tot medewerking.

6.1. Wel of geen waardeoverdracht?

Een praktisch voordeel van waardeoverdracht is dat jouw pensioen te zijner tijd door één pensioenuitvoerder wordt uitbetaald. Op www.mijnpensioenoverzicht.nl kun je een overzicht zien van alle pensioenen die je hebt opgebouwd bij verschillende pensioenuitvoerders.

Om goed te kunnen beoordelen of een waardeoverdracht zinvol is voor jou, moet je weten hoe de financiële situatie is van de nieuwe pensioenuitvoerder en is het verstandig de oude en nieuwe pensioenregeling te vergelijken. Meer informatie kun je opvragen bij jouw huidige of nieuwe pensioenuitvoerder.

7. In deeltijd werken?

Als je in deeltijd werkt, heeft dat invloed op jouw pensioenopbouw. Bij het werken in deeltijd wordt eerst de pensioengrondslag berekend alsof je voltijd blijft werken. Vervolgens wordt de pensioengrondslag vermenigvuldigd met de voor jou geldende deeltijdfactor. De deeltijdfactor is de verhouding tussen het aantal uren dat je werkt (per week) en het bij de werkgever gebruikelijke aantal uren (per week). Als je minder gaat werken, ga je dus ook minder pensioen opbouwen.

8. Pensioen voor partner en kinderen

Jouw pensioenregeling bevat ook een nabestaandenpensioen voor jouw partner (partnerpensioen) en jouw kinderen (wezenpensioen). In dit hoofdstuk leggen we uit wanneer een partner of kind hiervoor in aanmerking komt.

8.1. Partner

De volgende persoon wordt als partner beschouwd:

- degene met wie je gehuwd bent;
- degene met wie je bij de burgerlijke stand een geregistreerd partnerschap bent aangegaan;
- degene met wie je ongehuwd samenwoont (als je tenminste een half jaar samenwoont en je een samenlevingscontract hebt gesloten, waarvan je een kopie van de notariële akte overlegt).

Let op: voor recht op een partnerpensioen moet je jouw ongehuwd samenwonende partner hebben aangemeld bij het pensioenfonds.

8.2. Partnerpensioen en tijdelijk partnerpensioen

Als je overlijdt wanneer je nog bij Royal HaskoningDHV in dienst bent, ontvangt jouw partner levenslang 70% van het pensioen dat je zou hebben opgebouwd als je tot jouw AOW-ingangsdatum zou hebben gewerkt. Dit heet het partnerpensioen.

Daarnaast ontvangt jouw partner een tijdelijk partnerpensioen, ook Anw-hiaat genoemd. Dit is 10% van jouw laatste salaris⁴. Het tijdelijk partnerpensioen eindigt op de dag voor de AOW-ingangsdatum van jouw partner.

Als je overlijdt wanneer je niet meer bij Royal HaskoningDHV in dienst bent, bijvoorbeeld omdat je ergens anders bent gaan werken of omdat je met pensioen bent gegaan, ontvangt jouw partner vanaf de volgende maand levenslang 70% van het pensioen dat je hebt opgebouwd.

8.3. Wezenpensioen

Als je overlijdt wanneer je nog bij Royal HaskoningDHV in dienst bent, ontvangen jouw kinderen 14% van het pensioen dat je zou hebben opgebouwd als je tot jouw AOW-ingangsdatum zou hebben gewerkt. Dit heet het wezenpensioen. Jouw kinderen ontvangen het wezenpensioen tot de leeftijd van 21 jaar. Zolang jouw kinderen naar school gaan of studeren, ontvangen zij een uitkering tot de leeftijd van 27 jaar.

Als je overlijdt wanneer je niet meer bij Royal HaskoningDHV in dienst bent, ontvangen jouw kinderen vanaf de volgende maand 14% van het pensioen dat je hebt opgebouwd.

⁴ Per 1 januari 2017 geldt voor het tijdelijk partnerpensioen (Anw-hiaat) een minimum van € 9.107 bruto per jaar bij een 100% dienstverband.

9. Wat gebeurt er als je gaat scheiden

Bij echtscheiding, scheiding van tafel en bed of bij beëindiging van het geregistreerde partnerschap hebben jij en jouw ex-partner beiden standaard recht op de helft van het ouderdomspensioen dat jij hebt opgebouwd tijdens de huwelijkse periode of de periode van geregistreerd partnerschap.

Bij beëindiging van het ongehuwd samenwonen echter, houd je - anders dan bij echtscheiding, scheiding van tafel en bed, of bij beëindiging van het geregistreerde partnerschap - recht op het *volledige* ouderdomspensioen.

Jouw ex-partner houdt standaard in alle hiervoor genoemde gevallen recht op het volledige partnerpensioen dat je gedurende de gehele deelnemingsperiode hebt opgebouwd. Wel kan jouw ex-partner afstand doen van het opgebouwde partnerpensioen. Jouw ex-partner tekent hiervoor een "Afstandsverklaring", die ook door jou getekend wordt. Deze "Afstandsverklaring" vraag je aan bij het pensioenbureau. Na ondertekening en bekrachtiging door het pensioenfonds is het volledige partnerpensioen weer van jou.

Na scheiden wordt het ouderdomspensioen en het partnerpensioen van jouw ex-partner respectievelijk het verevend ouderdomspensioen en het bijzonder partnerpensioen genoemd. Vanaf het moment dat jij het ouderdomspensioen ontvangt, zal jouw ex-partner het verevend ouderdomspensioen ontvangen. Als jouw ex-partner eerder overlijdt dan jij, dan zul jij vanaf dat moment ook het verevend ouderdomspensioen van jouw ex-partner gaan ontvangen. Het bijzonder partnerpensioen vervalt dan.

Als jij eerder overlijdt dan jouw ex-partner, dan zal jouw ex-partner het bijzondere partnerpensioen ontvangen. Het verevend ouderdomspensioen voor jouw ex-partner vervalt dan.

9.1. Andere verdeling van pensioen

Je kunt in de huwelijkse- of partnerschapsvoorwaarden of in het scheidingsconvenant ook een andere verdeling voor ouderdomspensioen en partnerpensioen afspreken. Je ontvangt na scheiding een opgave van het ouderdomspensioen als je alle relevante stukken tijdig aan het pensioenbureau hebt toegezonden. Jouw ex-partner ontvangt na scheiding een opgave van het verevend ouderdomspensioen en het bijzonder partnerpensioen.

9.2. Conversie van het pensioen

Jij en jouw ex-partner kunnen afspreken dat je het aan jouw ex-partner toegewezen pensioen omzet (converteert) in een eigen ouderdomspensioen voor jouw ex-partner. Conversie is alleen mogelijk bij echtscheiding of bij beëindiging van het geregistreerde partnerschap. Bij conversie wordt het partnerpensioen niet verdeeld, maar omgezet in een ouderdomspensioen voor jouw ex-partner. Het geconverteerde ouderdomspensioen van jouw ex-partner gaat niet in op jouw pensioendatum (zoals bij verdeling), maar op de pensioendatum van jouw ex-partner.

Als jouw ex-partner eerder overlijdt dan jij, dan vervalt het aan hem of haar toegekende ouderdomspensioen. Als jij eerder overlijdt, dan behoudt jouw ex-partner het aan hem of haar toegekende ouderdomspensioen.

9.3. Aanvraag voor verdeling of conversie

Een aanvraag tot verdeling (ook verevening genoemd) of conversie moet binnen twee jaar na de scheidingsdatum bij het pensioenbureau worden ingediend. Het formulier voor die aanvraag is verkrijgbaar bij jouw echtscheidingsadvocaat. Je kunt de brochure en het formulier ook downloaden van www.rijksoverheid.nl of van www.pensioenfondshaskoningdhv.nl. Om de standaardverdeling in behandeling te nemen, is één handtekening (die van jou of die van jouw ex-partner) voldoende. Voor een andere verdeling of voor conversie is zowel jouw handtekening als die van je ex-partner vereist.

10. Uitzending

Pensioenregeling

Wanneer je wordt uitgezonden naar het buitenland, blijft de volledige pensioenregeling (ouderdomspensioen, partnerpensioen, wezenpensioen en aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen) van kracht alsof je bij Royal HaskoningDHV in Nederland zou werken.

AOW (Algemene ouderdomswet)

Wanneer je langer dan een jaar wordt uitgezonden naar het buitenland en het thuisland en het werkland geen verdrag hebben gesloten over de coördinatie van sociale zekerheidsstelsels, dan zal een vrijwillige verzekering worden gesloten bij de Sociale Verzekeringsbank of een ander alternatief van gelijkwaardig niveau worden aangeboden. Jouw partner is zelf verantwoordelijk voor aanmelding van de vrijwillige verzekering bij de Sociale Verzekeringsbank. HaskoningDHV Nederland B.V. zal jou een tegemoetkoming geven in de premie ter grootte van de minimaal vastgestelde premie. Hiervoor kan een declaratie worden ingediend onder overlegging van de factuur.

Overig

Voor alle overige bepalingen over pensioen en sociale verzekeringen (ziektewet, werkloosheidswet, AWBZ, AKW, e.d.) verwijzen wij je naar de uitzendvoorwaarden. Deze kun je vinden op Insight.

11. Arbeidsongeschiktheid

Je bent arbeidsongeschikt als je meer dan twee jaar ziek bent. Je hebt dan volgens de wet recht op een arbeidsongeschiktheidsuitkering. Het UWV bepaalt voor hoeveel procent je arbeidsongeschikt bent. Als je arbeidsongeschikt wordt, blijf jij volledig pensioen opbouwen. Je gaat dan minder premie betalen. Dit is afhankelijk van het arbeidsongeschiktheidspercentage. Als het UWV jou 80% tot 100% arbeidsongeschikt verklaart, hoef jij geen premie te betalen voor jouw pensioenopbouw.

Als jouw salaris hoger is dan de WIA-uitkeringsgrens, heb je recht op een aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen. Dit geldt voor de periode van uitkering van de WIA, maar uiterlijk tot jouw AOW-ingangsdatum. Als het UWV jou 80% tot 100% arbeidsongeschikt verklaart, is het aanvullende arbeidsongeschiktheidspensioen 75% van het deel van jouw salaris boven de WIA-uitkeringsgrens⁵.

Voorbeeldberekening bij een arbeidsongeschiktheidspercentage van 100%

Pensioengevend jaarsalaris	€	55.000
WIA-uitkeringsgrens	-/- €	53.000
Verschil	€	2.000
Aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen (75%)	€	1.500

⁵ De WIA-uitkeringsgrens per 1 januari 2017 is € 53.706.

12. Welke keuzemogelijkheden heb je?

Je hebt in de pensioenregeling een aantal keuzemogelijkheden:

- vervroegen van de pensioendatum;
- uitstellen van de pensioendatum;
- deeltijdpensioen;
- omzetten van ouderdomspensioen in partnerpensioen;
- omzetten van partnerpensioen in ouderdomspensioen;
- variatie in de hoogte van de pensioenuitkering.

Afhankelijk van de keuze die je maakt, verandert de hoogte van jouw ouderdomspensioen en het partnerpensioen. Dit kun je berekenen met behulp van factoren die in de bijlage bij het pensioenreglement staan. Je kunt ook het pensioenbureau vragen voor jou de effecten te berekenen. Dit doet het pensioenbureau graag voor jou. Een definitief verzoek voor een keuzemogelijkheid moet je uiterlijk drie maanden vóór de gewenste ingangsdatum bij het pensioenbureau indienen. Een dergelijke keuze is eenmalig en kun je dus niet meer aanpassen.

12.1. Vervroegen van de pensioendatum

Standaard is de leeftijd waarop je met pensioen gaat 67 jaar. Je kunt de pensioendatum vervroegen, maar niet eerder dan tot 55 jaar. Als je jouw pensioen eerder in laat gaan, betekent dat wel dat jouw uitkering lager is dan wanneer je vanaf 67 jaar met pensioen zou gaan. Je bouwt dan namelijk korter pensioen op en het pensioenfonds moet het pensioen langer uitkeren.

12.2. Uitstellen van de pensioendatum

Je kunt in overleg met de werkgever kiezen om langer door te werken. Als je dat wilt, zal het uitbetalen van het ouderdomspensioen worden uitgesteld totdat je met pensioen gaat. Als je doorwerkt na je AOW-datum, bouw je geen pensioen meer op.

12.3. Deeltijdpensioen

Je kunt voor jouw 67e met deeltijdpensioen gaan. Met de werkgever spreek je dan af voor welk deel van jouw tijd je in dienst blijft. Het andere deel van jouw tijd ben je met pensioen. Jouw uitkering wordt lager, omdat jouw opbouw vermindert (want je betaalt dan minder premie) en omdat een deel van jouw uitkering eerder ingaat.

12.4. Omzetten van ouderdomspensioen in partnerpensioen

Wanneer je met pensioen gaat of Royal HaskoningDHV eerder verlaat, kun je een deel van jouw ouderdomspensioen gebruiken om een hoger partnerpensioen te krijgen. Dit kan bijvoorbeeld wenselijk zijn als je nog maar weinig partnerpensioen hebt opgebouwd. Na het omzetten van jouw ouderdomspensioen in partnerpensioen mag jouw partnerpensioen, inclusief het in hoofdstuk 9 genoemde bijzonder partnerpensioen, in totaal niet hoger zijn dan 70% van het verlaagde ouderdomspensioen.

12.5. Omzetten van partnerpensioen in ouderdomspensioen

Wanneer je met pensioen gaat, kunnen jij en jouw partner (een deel van) het partnerpensioen omzetten in extra ouderdomspensioen. Dit kan bijvoorbeeld wenselijk zijn als jouw partner zelf een goed ouderdomspensioen heeft. Nadat je dat hebt gedaan, houd jij geen of een lager partnerpensioen over. Voordat je die keuze maakt, moet je dus zeker weten dat jouw partner zelf over voldoende inkomen beschikt als jouw pensioen wegvalt. Heb jij geen partner wanneer je met pensioen gaat, dan zal het partnerpensioen automatisch worden omgezet in een hoger ouderdomspensioen.

12.6. Variatie in hoogte pensioenuitkering

Je kunt beginnen met een hogere pensioenuitkering en daarna een lagere uitkering ontvangen. De uitkering in de eerste periode is dan 33,33% hoger dan in de volgende periode. Je kiest of de eerste periode een periode van vijf of tien jaar is. De hoogte van het partnerpensioen verandert niet door de variatie in de hoogte van het ouderdomspensioen.

13. Verlof

13.1. Onbetaald verlof

Als je met onbetaald verlof gaat (bijvoorbeeld ouderschapsverlof of een sabbatical), dan wordt het partnerpensioen, het wezenpensioen en het arbeidsongeschiktheidspensioen op risicobasis voortgezet en bekostigd door de werkgever. Tot 18 maanden is dat verplicht door de wetgever, maar ook daarna blijft jouw werkgever dat bekostigen.

Je kunt de opbouw van het ouderdomspensioen en het partnerpensioen vrijwillig voortzetten op basis van de oorspronkelijke arbeidsduur. Je bekostigt voor deze opbouw dan zowel de werkgeverspremie als de werknemerspremie.

13.2. Seniorenverlof

Als je op of na de eerste dag van de maand waarin je 56 jaar wordt een deeltijdfunctie aanvaardt, dan kan de werkgever besluiten om jou seniorenverlof toe te kennen. De pensioenregeling en de verdeling van de premiebetaling worden dan binnen de fiscale grenzen voortgezet op basis van de oorspronkelijke arbeidsduur. Voorwaarde is dat de omvang van het dienstverband na het aanvaarden van de deeltijdfunctie niet lager is dan 50% van de omvang van het dienstverband aan het eind van de periode direct voorafgaande aan de wijziging van de omvang van het dienstverband. Er is geen recht op seniorenverlof.

Als je bij seniorenverlof gebruik wilt maken van een door jou gespaarde levenslooptegeling om jouw inkomen aan te vullen, dan is dit voor de werkgever geen reden om seniorenverlof uit te sluiten.

14. Pensioenuitkering

14.1. Uitbetaling

Wanneer je met pensioen gaat, krijg je een opgave van de hoogte van jouw ouderdomspensioen en, als dat op jou van toepassing is, jouw partnerpensioen. Hierop kun je aflezen wat je maandelijks bruto aan pensioen gaat ontvangen.

Op het moment dat het ouderdomspensioen ingaat, heeft – indien van toepassing – jouw ex-partner recht op uitbetaling van zijn of haar verevend ouderdomspensioen. Het pensioenfonds keert dit rechtstreeks uit aan jouw ex-partner. Als je ex-partner overlijdt, maakt het pensioenfonds het gehele ouderdomspensioen aan jou over.

14.2. Inhoudingen op jouw pensioenuitkering

Op jouw pensioenuitkering moet nog loonheffing en premie Zorgverzekeringswet (Zvw) worden ingehouden voordat het pensioen aan jou wordt uitbetaald. Elk jaar krijg je een opgave waarop precies staat hoeveel pensioen aan jou is uitgekeerd en wat daarop is ingehouden aan loonheffing en premie Zorgverzekeringswet.

15. Toeslagverlening

Het pensioenfonds probeert ieder jaar toeslagen te verlenen. Zolang je deelnemer bent, probeert het pensioenfonds jouw opgebouwde pensioen jaarlijks te verhogen met de loonindex (CBS: CAO lonen) of de prijsindex (CBS: CPI alle huishoudens afgeleid) als deze hoger is. Zodra je geen deelnemer meer bent, probeert het pensioenfonds jouw opgebouwde of ingegane pensioen te verhogen met de stijging van de prijsindex (CBS: CPI alle huishoudens afgeleid). Het pensioenfonds probeert ook de pensioenen van jouw eventuele ex-partner te verhogen met deze prijsindex.

Voorwaardelijk

De toeslagverlening (ook wel indexatie genoemd) op jouw opgebouwde pensioen is voorwaardelijk. Het bestuur van het pensioenfonds besluit jaarlijks, afhankelijk van de financiële positie van het fonds, of het wel of niet toeslagen op opgebouwde en ingegane pensioenen verleent. Als je in enig jaar een toeslag ontvangt, is het niet zeker of en in welke mate je in de toekomst ook toeslagen ontvangt. Er wordt geen geld gereserveerd voor toeslagverlening en er wordt geen pensioenpremie voor betaald. De toeslagverlening wordt gefinancierd uit het beleggingsrendement. Je hebt geen recht op toeslagen.

16. Informatieverplichtingen

16.1. Wat zijn jouw verplichtingen?

Je bent verplicht om aan het pensioenbureau alle gevraagde informatie te verstrekken die voor de uitvoering van de pensioenregeling van belang is. Alleen dan kan het pensioenbureau de pensioenregeling op de juiste manier uitvoeren. Zo ben je bijvoorbeeld verplicht om bij het fonds zo spoedig mogelijk melding te doen (met bewijsstukken) van een wijziging in jouw persoonlijke leefsituatie.

16.2. Wat zijn de verplichtingen van het pensioenbureau?

Ieder jaar krijg je van het pensioenfonds een overzicht van jouw pensioenopbouw (UPO: Uniform Pensioenoverzicht). Hierin staat hoeveel pensioen jij kunt verwachten wanneer jij 67 jaar bent en wat je aan pensioen hebt opgebouwd.

Het pensioenfonds verstrekt jou bij beëindiging van jouw deelname een opgave van jouw tot dat moment opgebouwde ouderdomspensioen en partnerpensioen.

Het pensioenfonds verstrekt degene die ex-partner wordt en een aanspraak verkrijgt op bijzonder partnerpensioen een opgave van het opgebouwde partnerpensioen.

Wanneer je met pensioen gaat, krijg je een opgave van de hoogte van jouw ouderdomspensioen en, als dat op jou van toepassing is, van jouw partnerpensioen.

Het pensioenbureau verstrekt jou op verzoek:

- het pensioenreglement;
- een jaarverslag;
- een opgave van de hoogte van jouw opgebouwde pensioen;
- een berekening van de effecten van de in hoofdstuk 12 genoemde keuzes;
- informatie over de hoogte van de dekkingsgraad van het pensioenfonds.

17. Bijsparen en vrijwillige voortzetting

Bijsparen voor het pensioen is **niet** mogelijk bij pensioenfonds HaskoningDHV.

Vrijwillige voortzetting, anders dan bij onbetaald verlof zoals beschreven in hoofdstuk 13, is **niet** mogelijk bij pensioenfonds HaskoningDHV.

18. Klachten- en geschillenregeling

Als je het niet eens bent met de manier waarop de statuten of het pensioenreglement wordt toegepast, kun je een klacht indienen bij de directeur van het pensioenfonds. In de op te vragen klachten- en geschillenregeling staat beschreven hoe deze klachtprocedure werkt.